

**Ministerul Educației al Republicii Moldova
Centrul de Excelență în Economie și Finanțe**

Curriculumul modular

F.06.O.016 Finanțele întreprinderii

Specialitatea: 41120 – Impozite și percepere fiscală

Calificarea: Contabil

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului *EuropeAid/133700/C/SER/MD/12*
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

"Aprob"
Directorul Centrelui de Excelență
în Economie și Finanțe
LCP. Palade
Gabriel Palade
"12" iunie 2017

Recenzenți:

1. "APA-CANAL CHIȘINĂU" S.A., adresa: str. Albișoara 38, mun. Chișinău, șef de secție "CONTABILITATE ȘI FINANȚE" Zapșa Svetlana.
2. ACAP RM, adresa: str. Mitropolit Varlaam 65, mun Chișinău, director executiv, Șelaru Marina.

Adresa Curriculumului în Internet:

Portalul național al învățământului profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins:

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională.....	5
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	7
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	11
VII. Studiu individual ghidat de profesor	11
VIII. Lucrările practice recomandate	12
IX. Sugestii metodologice	13
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	15
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	16
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	17

I. Preliminarii

Curriculumul modular la Finanțele întreprinderii este un document normativ și obligatoriu pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de formare profesională Contabilitate și impozite, specialitatea Impozite și percepere fiscală în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar.

Unitatea de curs Finanțele întreprinderii este una de bază pentru domeniul de formare profesională Finanțe. Unitatea de curs asigură însușirea de către elevi a cadrului conceptual teoretic și aplicativ al finanțelor și conține totalitatea de cunoștințe, deprinderi și abilități practice necesare pentru cunoașterea specificului activității întreprinderii și a proceselor financiar-economice ce au loc în cadrul ei. Însușirea materialului necesar va fi asigurată de divizarea în 12 unități de conținut esențiale și studierea lor consecutivă, asigurând interacțiunea treptată între ele și combinarea finală totală bazată pe cunoștințele precedent acumulate. Fiecare unitate de conținut va contribui la formarea profesională a elevilor în domeniul economico-financiar, dezvoltând una din competențele-cheie/transversale – competențe antreprenoriale. Concomitent, specificul cursului este orientat și spre dezvoltarea competențelor acțional strategice, necesare viitorilor specialiști din domeniu.

Republica Moldova, pe calea transformărilor în vederea dezvoltării economiei de piață, în prezent are de soluționat mai multe probleme cu caracter financiar. Reieșind din aceste considerente este foarte utilă studierea teoriei finanțelor sub aspect modern, actual și aplicarea ei în condițiile social-economice a țării noastre. În procesul de elaborare a curriculumului s-a ținut cont de actele legislative în vigoare la momentul elaborării. Reieșind din dinamismul mecanismului economic, curriculumul va fi supus completării și modificării continue.

Unitățile de curs ce necesită a fi studiate până la demararea procesului de instruire la modulul Finanțele întreprinderii:

- U.01.O.004 Bazele legislației în domeniu
- U.01.O.005 Bazele antreprenoriatului
- U.04.O.008 Statistica
- F.03.O.010 Teoria economică I
- F.04.O.012 Bazele contabilității
- S.02.O.029 Practica de inițiere în specialitate
- S.04.O.030 Practica de specialitate I

Beneficiarii curriculumului. Curriculumul este destinat:

- elevilor care își fac studiile la specialitatea "Impozite și percepere fiscală";
- profesorilor din instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar;
- autorilor de manuale și ghiduri metodologice;
- membrilor comisiilor pentru examenele de calificare;
- membrilor comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării, dobândite în contexte non-formale și informale.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Unitatea de curs Finanțele întreprinderii are un rol esențial în formarea specialistului din domeniul Afaceri, administrare și drept.

Relațiile de constituire, gestionare și distribuție a fondurilor bănești antrenează tot procesul de reproducție a unității economice. De suficiența valorificării fluxurilor bănești depinde vitalitatea întreprinderii. La rândul său sectorul real orientează circulația mijloacelor bănești în vederea creării fondurilor întregului sistem financiar al statului. Drept urmare rolul finanțelor întreprinderii ca expresie a relațiilor financiare, este unul esențial pentru întreaga economie cu precădere astăzi, când componenta societății responsabilă de producerea bunurilor și serviciilor resimte necesitatea într-o gestionare mai eficientă. Activitatea agenților economici în condițiile unei concurențe aspre și resurselor financiare limitate condiționează pregătirea specialiștilor în domeniul financiar-economic apți de a lua decizii bine analizate și fundamentate întru a asigura eficiența utilizării tuturor fondurilor întreprinderii pentru a obține creșterea maximă a rentabilității și valorii capitalului.

Majoritatea unităților de curs de profil economic au la bază conținuturi specifice domeniului financiar. Specialistul competent trebuie să abordeze problematicii privind: conținutul economic și funcțiile finanțelor private, sistemul resurselor financiare publice, noțiunile generale despre impozite, sistemul bugetar și procesul bugetar, împrumuturile de stat, datoria publică, echilibrul financiar. Totodată aceste probleme sunt analizate și prin prisma cerințelor actuale care vizează aderarea și integrarea în structurile europene, cu luarea în considerare a condițiilor economico-sociale concrete ale țării noastre. Acestea și alte motive au stat la baza necesității și utilității unității de curs Finanțele întreprinderii.

Cunoștințele și abilitățile obținute pe parcursul studierii unității de curs Finanțele întreprinderii vor servi ca fundament pentru formarea profesională a elevilor la așa unități de curs ca:

S.07.O.021 Contabilitate financiară II

S.07.O.022 Contabilitate de gestiune

F.07.O.018 Fiscalitate

S.08.O.027 Contabilitate fiscală

S.08.O.032 Practica ce anticipează probele de absolvire.

Curriculumul este propus ca un document normativ și obligatoriu pentru realizarea procesului de predare-învățare-evaluare la unitatea de curs Finanțele întreprinderii în instituțiile de învățământ profesional tehnic postsecundar și postsecundar nonterțiar și este conceput astfel, încât să permită profesorilor posibilitatea de ași elabora o strategie eficientă de organizare a demersului educațional în vederea formării la elevi a unor abilități, valori și atitudini corespunzătoare provocărilor și cerințelor pieței muncii din societatea contemporană.

III. Competențele profesionale specifice modulului

Competențele profesionale specifice unității de curs Finanțele întreprinderii:

CS 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific finanțelor;

CS 2. Aplicarea indicatorilor economico-financiar ai întreprinderii;

CS 3. Interpretarea rapoartelor financiare în analiza rezultatelor financiare ;

CS 4. Elaborarea diverselor categorii de planuri financiare;

CS 5. Aplicarea formulelor de calcul și indicatorilor financiar în realizarea de proiecte și analize specifice domeniului economico – financiar.

CS 6. Aplicarea prevederilor legale în gestionarea activității întreprinderii.

IV. Administrarea modulului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	
	Total	Contact direct			

		Prelegeri	Seminar/Practică	Lucrul individual		Număr de credite
6	60	25	20	15	examen	2

V. Unitățile de învățare

Nr.	Unități de competență	Unități de conținut/Cunoștințe	Abilități
1.	Necesitatea, conținutul economic și funcțiile finanțelor		
	UC 1. Utilizarea limbajului de specialitate specific finanțelor;	1. Necesitatea existenței și evoluția istorică a finanțelor; 2. Conținutul economic și funcțiile finanțelor; 3. Obiectul de studiu și metode de cercetare; 4. Legătura finanțelor cu alte științe; 5. Structura finanțelor în Republica Moldova.	A1. Descrierea necesității existenței finanțelor; A 2. Deducerea conținutului economic al finanțelor; A 3. Distingerea funcțiilor finanțelor; A 4. Recunoașterea obiectului de studiu și a metodelor de cercetare a disciplinei; A 5. Explicarea structurii finanțelor în Republica Moldova.
2.	Conținutul și structura capitalului		
	UC 6. Aplicarea prevederilor legale în gestionarea activității întreprinderii;	1. Conceptul de capital. Esența economică. 2. Structura capitalului. 3. Costul capitalului - noțiuni, clasificarea. 4. Modalitățile de determinare a îndatorării întreprinderii.	A 6. Caracterizarea structurii financiare a întreprinderii A 7. Definirea efectului de Levier financiar A 8. Aplicarea indicatorilor la alegerea structurii financiare a întreprinderii
3.	Decizia financiară. Politica financiară		
	UC 2. Aplicarea indicatorilor economico-financiar ai întreprinderii;	1. Conceptul de politică financiară; 2. Trăsăturile și obiectivele politicii financiare; 3. Decizia financiară. Tipologia deciziilor financiare. 4. Politicile financiare. Deciziile financiare la întreprindere. 5. Politica de finanțare. 6. Politica de creditare. 7. Riscul în activitatea financiară a întreprinderii.	A 9. Definirea noțiunii de decizie financiară, politică financiară; A 10. Clasificarea deciziilor financiare; A 11. Identificarea deciziilor politicii financiare în baza unor studii de caz; A 12. Caracterizarea formelor de credit; A 13. Analizarea în baza indicatorilor a riscului financiar și de credit;
4.	Investițiile. Evaluarea proiectelor investiționale		
	UC 2. Aplicarea indicatorilor economico-financiar ai întreprinderii;	1. Rolul, clasificarea investițiilor. 2. Politica de investiții și rolul statului. 3. Criteriile de evaluare a proiectelor de investiții. 4. Sursele de finanțare a investițiilor.	A 14. Caracterizarea metodelor de evaluare a proiectelor de investiții; A 15. Identificarea surselor de finanțare a investițiilor; A 16. Evaluarea riscurilor investiționale.

			<i>A 17. Interpretarea cadrului legislativ a Republica Moldova cu privire la investiții;</i>
5.	Finanțarea activelor pe termen lung		
	UC 2. Aplicarea indicatorilor economico-financiari ai întreprinderii;	1. Imobilizări corporale – aspecte generale. 2 Fondul de amortizare - rolul și destinația. 3. Metodele de calcul a amortizării imobilizărilor corporale. 4 Sursele de finanțare a imobilizărilor corporale. 5. Metode de evaluare a activelor pe termen lung.	<i>A 18. Definirea noțiunii de active materiale pe termen lung; A19. Aplicarea metodelor de calcul a uzurii activelor pe termen lung; A 20. Identificarea surselor de finanțare a de activelor materiale pe termen lung; A 21. Determinarea eficienței utilizării activelor materiale pe termen lung;</i>
6.	Gestiunea activelor circulante		
	UC 2. Aplicarea indicatorilor economico-financiari ai întreprinderii;	1. Conținutul și structura activelor circulante ale întreprinderii; 2. Clasificarea activelor circulante; 3. Activele circulante și ciclul de exploatare; 4. Determinarea necesarului de active circulante; 5. Stocurile și gestiunea lor în cadrul întreprinderii; 6. Viteza de rotație a activelor circulante.	<i>A 22. Definirea noțiunii de active circulante;(AC) A 23. Determinarea necesarului de AC; A 24. Caracteristica ciclului de exploatarea a AC; A 25. Explicarea metodelor de dimensionare a necesarului de AC; A 26. Caracterizarea noțiunii și a necesității stocurilor; A 27. Determinarea vitezei de rotație a activelor curente; A 28. Calcularea efectului de accelerare a vitezei de rotație a AC.</i>
7.	Organizarea circulației bănești la întreprindere		
	UC 2. Aplicarea indicatorilor economico-financiari ai întreprinderii;	1.Organizarea și funcțiile serviciului trezoreriei. 2. Gestiunea încasărilor. 3. Gestiunea plăților. 4 Formele de plata specifice Republicii Moldova.	<i>A 29. Identificarea formelor de circulație a mijloacelor bănești; A 30. Examinarea principiilor de efectuare a transferurilor de mijloace bănești; A 31. Caracterizarea funcțiilor trezoreriei și a obiectivelor gestiunii de trezorerie; A 32. Relevarea gestiunii și previziunii încasărilor și plăților;</i>
8.	Rezultatele financiare ale întreprinderii		

	UC 3. Interpretarea rapoartelor financiare în analiza rezultatelor financiare; UC 5. Aplicarea formulelor de calcul și indicatorilor financiari în realizarea de proiecte și analize specifice domeniului economico – financiar;	1. Conținutul și structura veniturilor întreprinderii; 2. Conținutul și componența consumurilor și cheltuielilor întreprinderii; 3. Profitul - formarea și repartizarea profitului la întreprindere. 4. Indicatorii economico-financiari de apreciere a rezultatelor financiare; 5. Rentabilitatea întreprinderii; obligațiile fiscale ale agenților economici.	<i>A 33. Definirea noțiunii de venit, consum, cheltuieli a întreprinderii;</i> <i>A 34. Clasificarea veniturilor, consumurilor și cheltuielilor întreprinderii;</i> <i>A 35. Determinarea rezultatelor financiare a activității întreprinderii;</i> <i>A 36. Examinarea surselor de utilizare a profitului;</i> <i>A 37. Calculul indicatorilor rentabilității întreprinderii;</i> <i>A 38. Determinarea obligațiilor fiscale ale agenților economici;</i>
9.	Analiza financiară a întreprinderii		
	UC 3. Interpretarea rapoartelor financiare în analiza rezultatelor financiare; UC 5. Aplicarea formulelor de calcul și indicatorilor financiari în realizarea de proiecte și analize specifice domeniului economico – financiar;	1.Necesitatea și rolul analizei financiare ca metodă de cunoaștere în procesul decizional. 2. Sistemul informațional în organizarea analizei financiare. 3. Clasificare și modul de întrebuințare a indicatorilor în analiza financiară a întreprinderii.	<i>A 39. Explicarea necesității analizei financiare;</i> <i>A 40. Identificarea surselor de date necesare analizei financiare;</i> <i>A 41. Distingerea metodelor utilizate în analiza financiară;</i> <i>A 42. Aplicarea indicatorilor economico-financiari de apreciere a rezultatelor financiare;</i> <i>A 43. Determinarea valorii de piață a întreprinderii și a indicatorilor și modalităților de apreciere a ei;</i>
10.	Previziunea financiară a întreprinderii		
	UC 4. Elaborarea diverselor categorii de planuri financiare;	1. Conținutul previziunii financiare. Metodele previziunii financiare. 2. Tipuri e bugete și intercondiționarea lor 3. Previziunea vânzărilor	<i>A 44. Identificarea fazelor ciclului de elaborare a bugetului;</i> <i>A 45. Prezentarea metodelor de previziune financiară;</i>

		4. Previziunea producerii 5. Previziunea casierii 6 Echilibru financiar la întreprindere.	A 46. Determinarea în baza informațiilor financiare a tipurilor de bugete și intercondiționarea lor; A 47. Caracterizarea tipurilor de previziuni: vânzărilor, producției, trezoreriei; A 48. Planificarea echilibrului financiar al întreprinderii;
11.	Insolvabilitatea. Restructurarea financiară a întreprinderii		
	UC 6. Aplicarea prevederilor legale în gestionarea activității întreprinderii;	1.Dificultățile financiare ale întreprinderilor: cauze, efecte și modalități de depășire ale acestora 2. Posibilități neformale de soluționare a dificultăților financiare 3.Procedura insolvabilității 4 Reglementări legale în Republica Moldova privind insolvabilitatea 5. Reorganizarea în caz de insolvabilitate.	A 49. Definirea noțiunii de insolvabilitate, restructurarea întreprinderii; A 50. Examinarea cauzelor eșecurilor la întreprindere; A 51. Identificarea metodelor și etapelor de restructurare; A 52. Analiza dificultăților financiare ale întreprinderilor; A 53. Caracterizarea drepturilor creditorilor și debitorilor în procesul de insolvabilitate;
12.	Elaborarea planului de afaceri		
	UC 4. Elaborarea diverselor categorii de planuri financiare.	1.Scopul elaborării și problemele întocmirii planului de afaceri 2.Conținutul planului de afaceri 3.Aspecte financiare ale planului de afaceri 4.Planificarea de marketing 5.Planificarea de producere 6.Planificarea financiară 7.Importanța procesului de planificare a afacerii 8.Planul operațional pentru asigurarea unei activități economice eficiente.	A 54. Definirea noțiunii planului de afaceri; A 55. Identificarea scopului elaborării planului de afaceri; A 56. Caracterizarea aspectelor financiare ale planului de afaceri; A 57. Analizarea planificării de marketing, producere și financiară.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unitățile de învățare

Nr.	Conținuturi recomandate	Teoretice	Seminare/ Practice	Lucrul individual	Total
1	Esența și funcțiile finanțelor întreprinderii	2	-	-	2
2	Conținutul și structura capitalului	2	2	-	4
3	Decizia financiară. Politica financiară.	2	2	-	4
4	Investițiile. Evaluarea proiectelor investiționale	2	2	-	4
5	Finanțarea activelor pe termen lung.	2	2	5	9
6	Gestiunea activelor circulante	2	2	5	9
7	Organizarea circulației bănești la întreprindere	2	2	-	4
8	Rezultatele financiare ale întreprinderii	2	2	-	4
9	Analiza financiară a întreprinderii	2	2	-	4
10	Previziunea financiară a întreprinderii	2	2	-	4
11	Insolvabilitatea. Restructurarea financiară a întreprinderii	2	2	-	4
12	Elaborarea planului de afaceri	3	-	5	8
	Total	25	20	15	60

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termen de realizare
5. Finanțarea activelor pe termen lung			
Sursele de finanțare a activității întreprinderii	Referat	Corectitudinea interpretării legislației financiare. Coerența și logica expunerii.	Săptămâna 3
6. Gestiunea activelor circulante			
Eficiența utilizării activelor circulante. Calculul indicatorilor.	Studiu de caz	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Prezentarea studiului de caz.	Săptămâna 5
10. Analiza financiară a întreprinderii			
Analiza indicatorilor activității financiare a întreprinderii.	Raportul financiar al unei întreprinderi concrete, calculul indicatorilor, elaborarea concluziilor și formularea propunerilor.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Coerența și logica expunerii.	Săptămâna 7

		Formularea concluziilor și propunerilor.	
11. Elaborarea planului de afaceri			
Lucru în grup. Planificarea afacerii.	Elaborarea unui plan de afaceri. Planificarea afacerii.	Modalitatea de prezentare și corectitudinea informației. Interpretarea legislației financiare. Planul de afaceri: elementele de bază și funcțiile planului de afaceri. Elaborarea unui plan de afaceri de succes. Creativitate, noutate, originalitatea ideilor.	Săptămâna 10

VIII. Lucrări practice recomandate

Se recomandă realizarea lucrărilor practice în cadrul studiului individual după cum urmează:

Nr.	Unitatea de învățare	Tema lucrării
1.	UÎ10. Analiza financiară a întreprinderii	Analiza financiară a întreprinderii "X"
2.	UÎ 11. Elaborarea planului de afaceri	Elaborarea planului de afaceri

De asemenea pot fi propuse elevilor referate cu următoarea tematică:

1. Problemele gestionării activelor circulante în activitatea întreprinderii.
2. Costul și structura capitalului.
3. Politica financiară la nivelul întreprinderii.
4. Mecanismul financiar la nivel de întreprindere.
5. Structura veniturilor și cheltuielilor întreprinderii.
6. Organizarea circulației bănești la întreprindere.
7. Analiza activității financiare a întreprinderii.
8. Previziunea financiară a întreprinderii.
9. Impactul politicii de credit la întreprindere asupra rentabilității întreprinderii.
10. Decizia de investiții și rolul ei în gestiunea întreprinderii.
11. Metode și căi de dimensionare a riscului investițional.
12. Întreprinderea și riscul insolvabilității.
13. Restructurarea financiară a întreprinderilor insolvabile.
14. Strategii de relansare a investițiilor în Moldova.
15. Gestiunea procesului de insolvabilitate la întreprinderile din Republica Moldova.
16. Evaluarea întreprinderii în vederea garantării împrumuturilor bancare.
17. Rentabilitatea – indicatorul principal de apreciere a eficienței întreprinderilor.
18. Riscurile financiare ale întreprinderii: analiza și gestiunea lor.
19. Mecanisme de finanțare a întreprinderilor în condiții actuale.
20. Rolul stimulat al finanțelor în dezvoltarea economiei Republicii Moldova.
21. Rolul managementului financiar în asigurarea viabilității întreprinderii.
22. Rolul planului de afaceri în proiectarea activității unei întreprinderi.
23. Conducerea prin bugete a activității economice .
24. Gestiunea stocurilor și a creanțelor la întreprindere.

25. Esența și rolul planificării financiare a întreprinderii în condițiile actuale.
26. Investițiile în relansarea economică a întreprinderii și rolul statului în stimularea comportamentului investițional.
27. Oportunități de depășire a insolabilității întreprinderilor.
28. Formarea și gestiunea resurselor financiare la întreprindere.
29. Aprecierea lichidității și stabilității financiare a întreprinderii.
30. Esența și rolul mijloacelor fixe la întreprindere.
31. Deciziile financiare și rolul lor în gestiunea întreprinderii.

IX. Sugestii metodologice

Volumul și varietatea conținutului materiei de studiu, precum și dinamica diversă a capacităților elevilor va determina utilizarea unei varietăți de metode, mijloace și tehnici în procesul de învățământ. De altfel, metodele, ca atare, nu apar în stare pură, ci sub forma unor variante determinate de situațiile concrete ale procesului didactic. Astfel, în procesul de predare-învățare la unitatea de curs Finanțele întreprinderii pot fi utilizat următoarele metode didactice:

1. **Metode dialogate (conversative):** constau în stabilirea unui dialog între profesor și elevi, în care profesorul pune întrebări pentru: *a stimula gândirea elevilor*, astfel încât aceștia să poată descoperi și singuri adevărul; *a asigura însușirea cunoștințelor*, a *fixa cunoștințele noi* predate; *formarea gândirii logice* a elevilor astfel încât ei să poată sesiza care este esența problemei, precum și logica internă; a deprinde elevii de a rezolva și singuri o problemă de învățare.

Cea mai solicitată metodă este *conversația euristică* - constă în formularea cu abilitate a unor întrebări, în alternanță cu răspunsuri de la elevi, destinate descoperirii de noi date, informații.

O altă formă a acestei metode este *conversația catehetică*. Este utilizată în principal pentru a identifica nivelul de pregătire al elevilor, dar poate fi folosită în toate etapele unei lecții cu diferite roluri: pentru actualizarea cunoștințelor, cu rol de feed-back, pe parcursul activității în scopul ameliorării, în partea de final a activității cu rol de consolidare, fixare a ideilor de bază și a atenționării elevilor asupra aspectelor importante ce trebuie reținute.

2. **Învățarea prin descoperire.** Premisa inițială constă în delimitarea a ceea ce este util și oportun să fie oferit elevului și ce este necesar să fie lăsat acestuia să descopere din proprie inițiativă. Elevul redescoperă cunoștințe vechi, iar profesorul trebuie să favorizeze menținerea acestei atitudini active, astfel încât elevul să realizeze o incursiune în propriul fond aperiectiv. Învățarea prin descoperire are un rol formativ, pentru că dezvoltă forțele psihice și calitățile acestora: percepția, reprezentarea, memoria, gândirea, limbajul, trăsăturile de voință și caracter, interesele și atitudinile.

3. **Dezbaterea.** Metodă didactică ce constă dintr-o discuție pe larg și amănunțită a unor teme, problematice controversate, urmărindu-se influențarea convingerilor, atitudinilor și conduitei participanților. De exemplu, la subiectul *"Care este necesitatea statului de a interveni în domeniul finanțelor întreprinderii? Argumentați răspunsul."*

4. **Demonstrația didactică** - presupune prezentarea elevilor a unor obiecte, fenomene, procese – reale sau fictive – imagini etc., în scopul asigurării unui suport perceptiv, pentru ușurarea efortului de

explorare a realității, pentru a asigura accesibilitatea și înțelegerea în procesul cunoașterii. Formele acesteia, în funcție de materialul demonstrativ ce va fi utilizat:

- demonstrația *cu ajutorul desenului la tablă*, de exemplu, interpretarea grafică a metodei prețului maxim, interpretarea grafică a metodei prețului minim, interpretarea grafică a pragului de rentabilitate etc.;
- demonstrația *cu ajutorul imaginilor audiovizuale*;
- demonstrația *prin exemple* etc.

5. **Lucrul cu manualul.** Este metoda didactică în cadrul căreia învățarea are ca sursă esențială și ca instrument de formare a elevului. Prin diferitele ei forme (lectura explicativă, lectura individuală dirijată și lectura independentă) metoda urmărește dobândirea de către elevi a fondului apercceptiv necesar înțelegerii textului în general, dar și formarea și exersarea deprinderii de a utiliza cartea. Va fi utilizată în special pentru studierea normelor legislative.

6. **Problematizarea** - metodă de predare prin rezolvare de probleme sau predare prin rezolvare productivă de problemă. Are la bază de fiecare dată o situație problemă creată de profesor și lansată elevilor în scopul rezolvării ei de către aceștia, pornind de la cunoștințele anterior însușite, printr-un efort de căutare și descoperire. De exemplu, determinarea dobânzii conform uzanțelor engleze, franceze și germane, determinarea prețului producătorului/comerciantului etc.

7. **Studiul de caz** este metoda ce constă din confruntarea elevului cu o situație reală de viață, prin a cărei observare, înțelegere, interpretare, urmează să realizeze un progres în cunoaștere. De exemplu, Instrumentele politicii monetare a BNM, Determinarea dobânzii pentru un credit acordat, Incidența sistemului fiscal asupra prețurilor etc.

8. **Proiectul** - cercetare orientată spre un scop bine precizat, care este realizată prin îmbinarea cunoștințelor teoretice cu activitatea practică, finalizate cu un produs. Astfel pot fi realizate proiecte de tipul "Sistemul de prețuri în RM", "Formarea prețului/tarifului în domeniul ..." etc

9. **Tehnici pentru dezvoltarea gândirii:** *Brainstorming, Brainwriting, Asocieri libere, Explozie stelară „Cine, Ce, Unde, Când, De ce, Cum?”, Argumente în contradictoriu, Adoptarea deciziilor prin prisma avantaje/dezavantaje* etc.

10. **Tehnicile organizatorilor grafici** sunt utilizate pentru organizarea grafică sau vizuală a informațiilor și ideilor. Elevii pot folosi organizatorii grafici pentru a genera idei, să înregistreze și să organizeze informațiile și să vadă relațiile. Formele organizatorilor grafici:

- *Diagramele T* (pot avea două, trei sau chiar mai multe coloane) ajută elevii să-și organizeze cunoștințele și ideile și să identifice relațiile dintre datele informaționale. Pot fi folosite pentru a cerceta diverse probleme social-economice, pentru a compara și a pune în antiteză (pro și contra) diverse situații ori pentru a cerceta două sau mai multe aspecte ale oricărei probleme legate de procesul de investire, economisire etc. De exemplu: analiza comparativă a formelor monedei, avantajele/ dezavantajele metodei de determinare a prețurilor bazate pe concurență etc.

- *Diagramele Venn* sunt o modalitate de comparare a informațiilor despre două lucruri (obiecte, evenimente, concepte sau idei). De exemplu: sistem monetar național/ sistem monetar internațional, sistem de prețuri libere/sistem de prețuri administrative etc.

Acestea au fost doar principalele metode care pot fi utilizate de către profesor, acesta fiind în drept să le extindă.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Evaluarea reprezintă actul final al procesului de predare-învățare, având o valoare motivațională. Principalele atribuții ale evaluării constau în măsurarea eficienței și autoreglarea procesului de învățământ, profesorul putând controla achizițiile intelectuale ale elevilor, aceștia la rândul lor se pot informa referitor la reușita și progresele personale.

În cadrul unității de curs se vor utiliza diferite forme de evaluare (verbală, scrisă, curentă, sumativă etc), pentru a asigura eficiența procesului de evaluare:

- 1) evaluarea formativă, fiind utilizate fișe de lucru, teste, studii de caz etc.
- 2) evaluarea sumativă, care se va realiza la sfârșitul cursului sub forma unui examen integrat, care va conține diverși tipuri de itemi din conținuturile cursului.

La seminare/lecții practice va fi preponderent utilizată evaluarea verbală, sub forma discuțiilor, brainstorming, analiză, studii de caz, etc. Scopul acestora este de a dezvolta elevilor abilitățile și competențele de a comunica coerent și argumentat utilizând limbajul de specialitate.

Pentru evaluarea scrisă vor fi elaborate teste, fișe, exerciții etc., care au drept scop dezvoltarea la elevi a capacităților de sinteză și de sistematizare a cunoștințelor.

De asemenea va fi utilizată și o metodă alternativă de evaluare în cadrul lucrului individual, și anume elaborarea planului de afaceri, pe care elevii îl vor completa cu materialele necesare, în scopul consolidării cunoștințelor lor pe parcursul studierii cursului. Studiul individual al elevului, se va desfășura conform unui grafic stabilit și unei tematici prestabilite prin prezentul curriculum.

Categorii de produse și procese pentru măsurarea competenței.

Nr. crt.	Produse pentru măsurarea competenței	Criterii de evaluare a produselor
1.	Exercițiu rezolvat	• Înțelegerea enunțului exercițiului. • Corectitudinea formulării ipotezelor. • Corectitudinea raționamentelor. • Corectitudinea rezultatelor. • Modul de prezentare și de interpretare a rezultatelor.
2.	Problemă rezolvată	• Înțelegerea problemei. • Documentarea în vederea identificării informațiilor necesare în rezolvarea problemei. • Formularea și testarea ipotezelor. • Stabilirea strategiei rezolutive. • Prezentarea și interpretarea rezultatelor.
3.	Referat	• Corespunderea formulărilor temei. • Selectarea și structurarea logică a argumentelor în corespundere cu tezele puse în discuție. • Utilizarea unui limbaj adecvat și bogat, respectarea normelor literare.

4.	Studiu de caz: completarea Ordinului de plată în baza facturii fiscal, perfectarea graficului de rambursare a creditului și a plăților aferente, determinarea dobânzii bonificate pentru un depozit deschis la o bancă comercială etc.	• Corectitudinea interpretării studiului de caz propus. • Calitatea soluțiilor, ipotezelor propuse, argumentarea acestora. • Corectitudinea lingvistică a formulărilor, utilizarea adecvată a terminologiei în cauză. • Rezolvarea corectă a problemei, asociate studiului analizat de caz. • Completitudinea informației și coerența între subiect și documentele studiate ; • Noutatea și valoarea științifică a informației. • Exactitudinea rezultatelor și rigoarea probelor. • Capacitatea de analiză și de sinteză a documentelor, adaptarea conținutului. • Originalitatea studiului, a formulării și a realizării. • Personalizarea (să nu fie lucruri copiate).
5.	Diagramă pe calculator: evoluția cheltuielilor și resurselor financiare publice etc.	• Setarea datelor sursă în baza cărora se construiește diagrama. • Selectarea tipului și subtipului diagramei pentru a prezenta vizual datele sursă. • Adăugarea elementelor complementare, care facilitează citirea și înțelegerea diagramei (denumirile de axe, titlul diagramei, unitățile de măsură, etc.) și contribuie la explicitatea datelor, reprezentate grafic. • Formatarea adecvată a elementelor diagramei (chenare, culorile de fundal, modelele de umplere, dimensiunile și fonturile utilizate, etc.). • Corectitudinea utilizării datelor grafice în aplicații externe.
6.	Elaborarea planului de afaceri	• Validitatea planului. • Gradul în care acesta acoperă unitar și coerent, logic și argumentat tema propusă. • Completitudinea planului de afaceri/structura acestuia. • Acuratețea, rigoarea și coerența demersului științific, logica și argumentarea ideilor, corectitudinea concluziilor. • Calitatea materialului folosit în realizarea planului, varietatea surselor de informare, relevanța și actualitatea acestora, semnificația datelor colectate. • Creativitatea și gradul de noutate pe care-l aduce planul elaborat.

Nota finală se va stabili în proporție de 60% reușita curentă și 40% nota de la examen.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

Cerințe față de sălile de curs	
Pentru orele teoretice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator
Pentru orele practice	Sală de studii Proiector multimedia, ecran, calculator, conexiune la internet, laptop, smartphone, calculatoare de buzunar.

XII. Resurse didactice recomandate elevilor

Nr. Crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/accesată/procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1	Codul fiscal al Republicii Moldova	www.fisc.md	nelimitat
2	Legea Bugetului de stat pentru anul curent.	www.minfin.md	nelimitat
3	Legea FAOAM pentru anul curent.	www.cnam.md	nelimitat
4	Legea BASS pentru anul curent.	www.cnas.md	nelimitat
5	N. Botnari, „Finanțele întreprinderii”, Ed. Editerra Prim, Chișinău 2008.	Biblioteca CEEF	30 exemplare
6	P. Bran, „Finanțele întreprinderii”, Casa editorială Logos, Chișinău, 1994.	Biblioteca CEEF	5 exemplare
7	P. Halpern “Finanțe manageriale”, Editura Economică, București, 1998.	Biblioteca CEEF	3 exemplare
8	T.T. Liubanova “Planul de afaceri. Experiență, probleme”, Ed. ASEM, 2002.	Biblioteca CEEF	5 exemplare
9	T. Mihai, P. Brezeanu “Finanțe și gestiune financiară, Aplicații practice. Teste grilă”, Ed. Economică 1996.	Biblioteca CEEF	3 exemplare
10	M. Onofrei “Finanțele întreprinderii”, Editura Economică, București 2004.	Biblioteca CEEF	5 exemplare
11	V. Sîrbu “Analiza economico-financiară a întreprinderii. Curs de lecții”, CFBC, 2015.	Biblioteca CEEF	30 exemplare
12	И. Бородин и др. ,Банки и биржи, “Финансы предприятий”, учебное пособие ЮНИТИ, 1995	Biblioteca CEEF	2 exemplare
13	Л. Кобзарь, “Финансы предприятий”, учебное пособие, Кишинев, 2008	Biblioteca CEEF	3 exemplare